

AMYLOIDOSE HOS KAT

en tidsindstillet genetisk bombe ?

Sådan lyder undertitlen på en artikel fra Utrecht Universitet i Holland, skrevet af Professorerne E. Gruys; H.P. Meijer; B.W. Knoll und D.A. van Oost. Ifølge deres redegørelse skal den forventede gennemsnitlige levealder for katte korrigeres nedad.

Af Alexa Major skrevet for
BaISiaManOri.

Sakset fra: <http://balsiamanori.de/amyloidose.htm>

Litteratur: Anton Heinsius, Ablas-serdam (NL) med venlig tilladelse af Ingrid Filgræbe-Holland
Oversat af: Lone Ebbesen

Artiklen er ikke ny, sygdommen er ikke ny, og dog er der næsten ingen i Siameser- Orientaler-verdenen, der kender den. Måske ville jeg heller ikke selv have hørt noget om amyloidose, hvis ikke to (ubeslægtede) abyssiniere i mine umiddelbare omgivelser var døde af det. Ejeren havde allerede beskæftiget sig intensivt med denne problematik og var så at sige "forberedt". Hun skånede sine dyr for en lang behandlings- og lidelsestid, for Renal Amyloidose (RA) er uhelbredelig og kan ikke diagnosticeres på levende dyr. Det gør den uhyggelig, og det er på tide, at vi glemmer forskrækkelsen og løfter sløret fra den.

I Holland er der en gruppe mennesker fra forskellige klubber, der beskæftiger sig med RA. Efterhånden har også nogle tyske opdrættere først og fremmest af Abyssiniere sluttet sig til dem. De samler data og sender blodprøver, undersøgelsesresultater og stamtavler ind, så man kan udvikle en DNA-test. Denne

forskning bliver næsten udelukkende finansieret af privat indsamlede midler. Du vil lige straks forstå hvorfor:

Amyloidose er blevet diagnosticeret som sygdom hos forskellige dyrearter, inklusive mennesket. Denne sygdom kan ramme et enkelt organ, men rammer hyppigt flere samtidig. Hos kat optræder sygdommen i en ellers ret sjælden form, nemlig som følge af en kronisk betændelse eller en kræftsygdom, og bliver derfor betegnet som sekundær eller reaktiv amyloidose. Hos Abyssiniere bliver der ofte diagnosticeret nyreamyloidose, mens det hos Siamesere ofte er leveren, der bliver ramt. Indtil i dag er det ikke blevet fastslået, om det drejer sig om den samme sygdom hos de to racer. Mange spørgsmål til den genetiske baggrund står også stadig åbne, men man går indtil videre ud fra, at der er tale om en recessiv arvegang. Spørgsmålet om den recessive arvegang blev allerede behandlet i den forrige artikel (Journal 1/2003) (*Red.: denne artikel har DSO ikke haft adgang til*). Vi minder endnu engang om, at der altid forekommer bærere, når man parrer bærere sammen og/eller hvor forældrene har sygdommen. Det uhyggelige ved RA er det usikre forløb hvad såvel

tidspunktet for udbruddet som muligheden for diagnosticering angår. Statistisk set bliver kattedyr syge i alderen 4-7 år. Hankatte rammes 75% oftere. For det meste er de da allerede taget ud af avl, og deres afkom er ofte solgt til andre opdrættere. I begyndelsesstadiet viser kattene diffuse symptomer som mat pels, sløvhed, svækkelse og vægttab. Gradvist bliver svækkelsen tydeligere, samtidig kan en vægtforøgelse på grund af væskeansamlinger i bughulen eller ødemer iagttages. Disse symptomer ledsages ofte af stærk tørst, øget urinafgang og brækninger. Døden indtræder på grund af akut nysesvigt.

Ved leveramyloidose optræder der normalt ingen symptomer, før organet brister og derved udløser blødninger i bughulen. Patologisk er lidelsen kendetegnet ved mangelfuld proteinstofskifte, ved uopløselige proteiner (amyloid), der aflejres fra blodkarrene i vævet.

Amyloidose kan ikke diagnosticeres af dyrlægen, og selv hvis der er mistanke om RA, kan der kun gives symptombehandlinger i form af væsketilførsel, immunstimulans og nyrediet. Diagnosen kan først stilles af en patolog ved hjælp af indfarvning med congorødt af vævsprøver fra det døde dyr. Perioden fra

sygdommens udbrud til døden kan variere fra nogle få dage til flere uger hos en kat med RA. For at kunne bekæmpe denne sygdom effektivt, er vi nødt til at have flere erfaringer med den. Obduktion bør være en selvfølge for enhver opdrætter, der gerne vil vide, hvorfor hans avlskat er død i så ung alder. Men den ovennævnte test med congo-rødt skal man bestille ekstra, den er ikke obligatorisk. På grundlag af stamtavlestudier, obduktioner og kliniske iagttagelser kan man måske finde løsningen på, hvordan denne sygdom videregives fra forældre til killing. Den eneste sikre måde ligger inden for molekylærgenetikken, DNA-analysen. Uafhængig af de undersøgelser, der allerede er i gang, er forskerne i Utrecht interesserede i meddelelser om familiært betingede ophobninger af identiske sygdomsforløb. Adressen på

universitetsklinikken kan fås hos redaktionen.

Personligt om RA: Den beskrevne sygdom må simpelthen allerede være inde i Siameser-avlen. Ofte, alt for ofte, hører jeg om Orientalere, der er døde af nyresvigt. En opdrætter, som jeg kender, og som præcis vidste, hvilke af hans linier der er behæftet med RA, sagde engang: "Nå, og hvad så, dem sælger jeg bare som kælekatte, for der er ingen kælekatteejere, der kommer rendende syv år efter for at klage over, at deres kat er død for tidligt". Her er ikke noget at tilføje, andet end et råb af forfærdelse. Derfor appellerer jeg især til dem af vores medlemmer, der opdrætter: Få foretaget en test ved usikker dødsårsag og forsk i jeres kattes afstamning. Ingen killingekøber vil komme tilbage og stå glad og forventningsfuld

foran din dør syv år senere, for den levealder er alt for kort til hans elskede kat.

Bemærkning fra DSO's redaktør: Ingen ved med sikkerhed hvor stor omfanget af RA er blandt vores racegruppe i Danmark - men også i Danmark hører vi desværre ind i mellem om katte der dør i alt for ung en alder af nyre eller leversvigt. Jeg har svært ved at forestille mig at nogen danske opdrættere kunne finde på at komme med et udsagn som ovenstående - men at negligere sygdomme hjælper heller ingen ting. Derfor er jeg enig med forfatteren i, at vi som opdrættere bør få lavet en obduktion såfremt en kat er død af en usikker dødsårsag i en alt for ung alder - det er ihvertfald et skridt på vejen til at få mere viden om forskellige sygdomme, og kun med viden kan vi forsøge at eliminere dem.